ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (πέμπτο τμήμα)

της 18ης Οκτωβρίου 2001 *

Στην υπόθεση C-19/00,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Supreme Court (Ιρλανδία) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 234 ΕΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

SIAC Construction Ltd

και

County Council of the County of Mayo,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του άρθρου 29 της οδηγίας 71/305/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 26ης Ιουλίου 1971, περί συντονισμού των διαδικασιών για τη σύναψη συμβάσεων δημοσίων έργων (ΕΕ ειδ. έκδ. 17/001, σ. 7), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 89/440/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Ιουλίου 1989 (ΕΕ L 210 σ. 1),

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

συγκείμενο από τους P. Jann (εισηγητή), πρόεδρο τμήματος, A. La Pergola, L. Sevón, M. Wathelet, και C. W. A. Timmermans, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: F. G. Jacobs
γραμματέας: H. A. Rühl, κύριος υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η SIAC Construction Ltd, εκπροσωπούμενη από τον B. Shipsey, SC, κατόπιν εντολής των γραφείων McCann Fitzgerald και Philip Lee, solicitors,

— το County Council of the County of Mayo, εκπροσωπούμενο από την M. Finlay, SC, τον M. Boyce και τη N. Hyland, BL, κατόπιν εντολής των King & McEllin, solicitors,

— η Ιρλανδική Κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον L. A. Farrell, επικουρούμενο από τους A. O'Brolchain, SC, και A. Collins, BL,

— η Αυστριακή Κυβέρνηση εκπροσωπούμενη από την C. Pesendorfer,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον R. B. Wainwright,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις της SIAC Construction Ltd, εκπροσωπούμενης από τον B. Shipsey, του County Council of the County of Mayo, εκπροσωπούμενου από τις M. Finlay και N. Hyland, της Ιρλανδικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από τον D. J. O'Hagan, επικουρούμενο από τον A. O'Brolchain, της Γαλλικής Κυβερνήσεως, εκπροσωπούμενης από τον S. Pailler, και της Επιτροπής, εκπροσωπούμενης από τον R. B. Wainwright, κατά τη συνεδρίαση της 8ης Μαρτίου 2001,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 10ης Μαΐου 2001,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με διάταξη της 30ής Ιουλίου 1999, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 24 Ιανουαρίου 2000, το Supreme Court υπέβαλε, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 234 ΕΚ, στο Δικαστήριο προδικαστικό ερώτημα ως προς την ερμηνεία του άρθρου 29 της οδηγίας 71/305/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 26ης Ιουλίου 1971, περί συντονισμού των διαδικασιών για τη σύναψη συμβάσεων δημοσίων έργων (ΕΕ ειδ. έκδ. 17/001, σ. 7), όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 89/440/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 18ης Ιουλίου 1989 (ΕΕ L 210 σ. 1, στο εξής: τροποποιηθείσα οδηγία 71/305).

2 Το ερώτημα αυτό ανέκυψε στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της SIAC Construction Ltd (στο εξής: SIAC) και του County Council of the County of Mayo (στο εξής: County Council) σχετικά με διαδικασία διαγωνισμού για τη σύναψη συμβάσεως δημοσίων έργων.

Το νομικό πλαίσιο

3 Το άρθρο 29, παράγραφοι 1 και 2, της τροποποιηθείσας οδηγίας 71/305 προβλέπει:

«1. Τα κριτήρια βάσει των οποίων οι αναθέτουσες αρχές αναθέτουν τα δημόσια έργα είναι τα εξής:

— είτε αποκλειστικά η χαμηλότερη τιμή·

— είτε, αν η ανάθεση γίνεται στην προσφορά που είναι η πιο συμφέρουσα οικονομικά, διάφορα κριτήρια, ανάλογα με το αντικείμενο της συμβάσεως: π.χ. η τιμή, η προθεσμία εκτελέσεως, τα έξοδα λειτουργίας, η αποδοτικότης, η τεχνική αξία.

2. Στην τελευταία περίπτωση οι αναθέτουσες αρχές μνημονεύουν στη συγγραφή υποχρεώσεων ή στην προκήρυξη όλα τα κριτήρια για την ανάθεση του έργου τα οποία προτίθενται να χρησιμοποιήσουν, και αν είναι δυνατόν κατά φθίνουσα τάξη σπουδαιότητος.»

Η διαφορά της κύριας δίκης και το προδικαστικό ερώτημα

4 Στις 20 Φεβρουαρίου 1992, το County Council δημοσίευσε στην *Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων* προκήρυξη διαγωνισμού σχετικά με δημόσια σύμβαση η οποία έπρεπε να ανατεθεί με ανοικτή διαδικασία και η οποία αφορούσε,

μεταξύ άλλων, την κατασκευή οχετών, αγωγών υπερχειλίσεως, αεραγωγών, σωλήνων αποστραγγίσεως ομβρίων υδάτων, σωλήνων για κεντρικούς αγωγούς και αγωγούς νερού.

5 Η σύμβαση αυτή ενέπιπτε στην κατηγορία των συμβάσεων με τιμές μονάδας, όπου οι εκτιμώμενες ποσότητες κάθε τμήματος των εργασιών περιλαμβάνονται στις τεχνικές προδιαγραφές. Για τις συμβάσεις αυτού του είδους, ο εργολήπτης συμπληρώνει τις τεχνικές προδιαγραφές αναφέροντας την τιμή για κάθε ποσότητα και τη συνολική τιμή για την εκτιμώμενη ποσότητα. Η καταβλητέα τιμή προσδιορίζεται με τη μέτρηση των πραγματικών ποσοτήτων μετά την εκτέλεση των έργων και αφού αυτά αποτιμηθούν με βάση τις τιμές που αναφέρονται στην προσφορά.

6 Στην προκήρυξη υπό τον τίτλο «Κριτήρια αναθέσεως (άλλα πλην της τιμής)» οριζόταν:

«[Η] σύμβαση θα ανατεθεί στον προσφέροντα εργολήπτη που θα υποβάλει προσφορά η οποία θα κριθεί ως η πλέον συμφέρουσα για το County Council από πλευράς κόστους και τεχνικής αξίας, υπό την επιφύλαξη της εγκρίσεώς της από τον Υπουργό Περιβάλλοντος.»

7 Ο φάκελος της προκηρύξεως για την υποβολή προσφορών που εστάλη στους προσφέροντες περιελάμβανε, μεταξύ άλλων, τις οδηγίες προς τους προσφέροντες, τις τεχνικές προδιαγραφές και την κατάσταση των βασικών τιμών, τη συγγραφή υποχρεώσεων καθώς και τους όρους της συμβάσεως.

8 Είκοσι τέσσερις εργολήπτες υπέβαλαν προσφορές. Τις τρεις χαμηλότερες προσφορές υπέβαλαν οι SIAC, Mulcair και Pierce Contracting Ltd. Μετά τον μαθηματικό έλεγχο και τη διόρθωση, οι συνολικές τιμές των προσφορών ήσαν 5 378 528 ιρλανδικές λίρες (IEP) για την SIAC, 5 508 919 IEP για τη Mulcair και 5 623 966 IEP για την Pierce Contracting Ltd.

9 Ο σύμβουλος μηχανικός στον οποίο το County Council είχε αναθέσει την αξιολόγηση των προσφορών ανέφερε στην έκθεσή του, μεταξύ άλλων, ότι οι χαμηλότερες προσφορές που είχαν υποβάλει οι τρεις εργολήπτες ήσαν ισότιμες από την άποψη της τεχνικής τους αξίας.

10 Αντιθέτως, σημείωσε ότι είχε σοβαρές επιφυλάξεις όσον αφορά την προσφορά που υπέβαλε η SIAC και ότι το σύστημα τιμολογήσεως που αυτή χρησιμοποίησε «ασφαλώς μείωνε σημαντικά τη δυνατότητα των συμβούλων μηχανικών να χειριστούν προσηκόντως και πλήρως την ανάθεση της συμβάσεως κατά τρόπον ο οποίος είναι ο πλέον συμφέρων οικονομικώς για το County Council».

11 Παρατήρησε επίσης ότι, στο κεφάλαιο «υλικά», είχε προβλεφθεί προσωρινό ποσό 90 000 ΙΕΡ, στο οποίο οι προσφέροντες κλήθηκαν να προσθέσουν μια ποσοστιαία προσαύξηση στο ποσό αυτό για τα γενικά έξοδα, το περιθώριο κέρδους, κ.λπ. Η SIAC, αντιθέτως, μείωσε το προσωρινό αυτό ποσό κατά 100 %. Ο σύμβουλος μηχανικός έκρινε ότι η SIAC δεν μπορούσε να προβεί στη μείωση αυτή.

12 Στην έκθεσή του ο σύμβουλος μηχανικός διαπίστωσε περαιτέρω ότι η προσέγγιση που ακολούθησε η SIAC μείωνε σημαντικά τον έλεγχο όλων των στοιχείων των τεχνικών προδιαγραφών τα οποία θα μεταβληθούν κατά τον ένα ή τον άλλο τρόπο μετά την τελική επιμέτρηση. Ειδικότερα, η SIAC είχε τιμολογήσει με μηδενική τιμή το 27,5 % των στοιχείων, ενώ, για παράδειγμα, η Mulcair είχε τιμολογήσει με μηδενική τιμή μόνον το 18 % των στοιχείων και καθόρισε τιμή για όλα τα κυριότερα στοιχεία του έργου.

13 Η έκθεση του συμβούλου μηχανικού κατέληξε στο συμπέρασμα ότι, σε σχέση με τη SIAC, η Mulcair είχε υποβάλει «καλύτερα σταθμισμένη» προσφορά, για την οποία η σχέση ποιότητα/τιμή μπορούσε να είναι καλύτερη και η οποία μπορούσε ακόμη τα αποδειχθεί λιγότερο δαπανηρή.

14 Με τις προτάσεις του, ο σύμβουλος μηχανικός θεώρησε ότι η προσφορά της Pierce Contracting Ltd έπρεπε να απορριφθεί από μόνο το γεγονός ότι η διορθωμένη τιμή της ήταν υψηλότερη κατά 115 047,33 IEP από την προσφορά της Mulcair. Πρότεινε να μη γίνει δεκτή η προσφορά της SIAC για τους εξής ειδικότερα λόγους:

— η SIAC παρέλειψε να δηλώσει «προθεσμία αποπερατώσεως» κατά την ημερομηνία υποβολής της προσφοράς,

— η SIAC αφαίρεσε, με μείωση κατά 100 %, το προσωρινό ποσό των 90 000 IEP, στο οποίο επιτρεπόταν μόνο να προστεθεί ένα ποσοστό για γενικά έξοδα, περιθώριο κέρδους, κ.λπ.,

— η SIAC δεν καθόρισε τιμές για σημαντικά στοιχεία των έργων για τα οποία προβλέπεται μέτρηση στο σύνολο των διαφόρων τεχνικών προδιαγραφών, πράγμα που αλλοιώνει τις τεχνικές της προδιαγραφές και καθιστά εξαιρετικά δυσχερείς, αν όχι αδύνατους, τη διαχείριση και τον έλεγχο.

15 Κατά συνέπεια, ο σύμβουλος μηχανικός πρότεινε την αποδοχή της διορθωμένης προσφοράς της Mulcair.

16 Συνεπώς, το County Council συνήψε σύμβαση με τη Mulcair και η σύμβαση αυτή εκτελέστηκε.

17 Κατόπιν αιτήσεώς της, το County Council ανακοίνωσε στη SIAC, με το από 30 Αυγούστου 1993 έγγραφο, τους λόγους για τους οποίους δεν δέχθηκε την προσφορά της.

18 Κατόπιν αυτού, η SIAC κίνησε ενώπιον του High Court (Ιρλανδία) δύο διαδικασίες κατά της αποφάσεως του County Council να αναθέσει τη σχετική σύμβαση στη Mulcair.

19 Με απόφαση και διάταξη του High Court, εκδοθείσες στις 17 Ιουνίου 1997, οι δύο αυτές προσφυγές της SIAC απορρίφθηκαν.

20 Το High Court ανέφερε ότι, επιλέγοντας τα κριτήρια που περιλαμβάνονταν στην προκήρυξη του διαγωνισμού και αναπτύχθηκαν με άλλα έγγραφα, το County Council καλώς άσκησε τη διακριτική ευχέρεια επιλογής η οποία στηρίχθηκε ευρέως στη διατύπωση μιας επαγγελματικής κρίσεως.

21 Το High Court έκρινε ότι έπρεπε να περιοριστεί στην εξέταση του ζητήματος αν η απόφαση του County Council ήταν παράλογη. Κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν συνέβαινε κάτι τέτοιο.

22 Η SIAC άσκησε έφεση κατά της αποφάσεως αυτής και κατά της διατάξεως του High Court ενώπιον του Supreme Court.

23 Στο πλαίσιο της εφέσεώς της, η SIAC υποστηρίζει ότι το County Council ήταν υποχρεωμένο να δεχθεί την πλέον συμφέρουσα προσφορά, δηλαδή την προσφορά που είχε υποβάλει η ίδια. Δεδομένου ότι έγινε δεκτό ότι όλοι οι προσφέροντες είχαν τις απαιτούμενες τεχνικές ικανότητες, το μόνο κριτήριο που ασκούσε επιρροή ήταν το κριτήριο του κόστους, το οποίο έπρεπε να νοηθεί ως συνώνυμο της τιμής της προσφοράς. Το κριτήριο του κόστους ή της τιμής σε καμιά περίπτωση δεν μπορούσε να αφορά το τελικό κόστος για το County Council.

24 Ισχυριζόμενο ότι έλαβε υπόψη του το τελικό κόστος, το County Council απέκλινε των κριτηρίων που είχε αναφέρει ως κριτήρια αναθέσεως της συμβάσεως. Έτσι, παραβίασε τις αρχές της διαφάνειας και της προβλεψιμότητας της εκβάσεως του διαγωνισμού και της ισότητας μεταξύ των προσφερόντων.

25 Το County Council, αντιθέτως, υποστηρίζει ότι είχε το δικαίωμα να ασκήσει τη διακριτική ευχέρεια εκτιμήσεως και να αναθέσει τη σύμβαση, με βάση την πρόταση του συμβούλου μηχανικού, στην προσφορά που έκρινε την πλέον συμφέρουσα από άποψη κόστους και τεχνικής αξίας. Εξάλλου, προβάλλει ότι, στο πλαίσιο της συμβάσεως με τιμή μονάδας, το κριτήριο του κόστους πρέπει να νοηθεί ως το κριτήριο του κόστους της συμβάσεως για το County Council, δηλαδή της τιμής της συμβάσεως.

26 Εξάλλου, από τη συγγραφή υποχρεώσεων προκύπτει ειδικότερα ότι, κατά την εξέταση των τεχνικών προδιαγραφών, ο σύμβουλος μηχανικός είχε τη δυνατότητα να προβεί σε συγκρίσεις μεταξύ των αναφερομένων τιμών και των δικών του εκτιμήσεων του κόστους. Άλλωστε, η SIAC κατανόησε ευθύς εξαρχής ότι το κριτήριο του κόστους αφορούσε το πιθανό κόστος της συμβάσεως για το County Council.

27 Υπό τις συνθήκες αυτές, το Supreme Court αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Όταν μια αρχή προβαίνει σε ανάθεση συμβάσεως σύμφωνα με τις διατάξεις της δεύτερης περιπτώσεως του άρθρου 29, παράγραφος 1, του κεφαλαίου 2 της οδηγίας 71/305/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 26ης Ιουλίου 1971, όπως αυτή εφαρμόζεται στο εσωτερικό δίκαιο κράτους μέλους, και όταν η αρχή αυτή, καθορίζοντας τα "*κριτήρια αναθέσεως της συμβάσεως (εκτός της τιμής)*", έχει ορίσει ότι η σύμβαση θα ανατεθεί "*στον προσφέροντα εργολήπτη που θα υποβάλει προσφορά η οποία θα κριθεί ως η πλέον συμφέρουσα*" για την αναθέτουσα αρχή "*από πλευράς κόστους και τεχνικής αξίας*", και όταν οι έχοντες υποβάλει τις τρεις χαμηλότερες προσφορές είναι εργολήπτες αναγνωρισμένης ικανότητας και έχουν υποβάλει έγκυρες προσφορές απο-

δεκτής τεχνικής αξίας, οι δε τιμές της προσφοράς στις τρεις χαμηλότερες προσφορές δεν εμφανίζουν σημαντική απόκλιση μεταξύ τους, είναι η αναθέτουσα αρχή υποχρεωμένη να αναθέσει τη σύμβαση στον εργολήπτη που έχει υποβάλει τη χαμηλότερη προσφορά ή έχει η αναθέτουσα αρχή το δικαίωμα να αναθέσει τη σύμβαση στον εργολήπτη που προσέφερε την αμέσως υψηλότερη τιμή, βάσει της επαγγελματικής εκθέσεως των συμβούλων μηχανικών της σύμφωνα με την οποία το τελικό κόστος της συμβάσεως για την αναθέτουσα αρχή ενδέχεται να είναι μικρότερο εάν η σύμβαση ανατεθεί στον εργολήπτη που προσέφερε τη δεύτερη χαμηλότερη τιμή απ' ό,τι θα ήταν εάν η σύμβαση ανετίθετο στον εργολήπτη που προσέφερε τη χαμηλότερη τιμή;»

Επί του προδικαστικού ερωτήματος

28 Με το ερώτημά του, το εθνικό δικαστήριο ερωτά κατ' ουσίαν αν το άρθρο 29, παράγραφοι 1 και 2, της τροποποιηθείσας οδηγίας 71/305 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι παρέχει τη δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή, η οποία επέλεξε την ανάθεση της συμβάσεως με βάση την πλέον συμφέρουσα οικονομικώς προσφορά, να την αναθέσει στον προσφέροντα ο οποίος υπέβαλε την προσφορά κατά την οποία το τελικό κόστος της συμβάσεως ενδέχεται να είναι το μικρότερο σύμφωνα με την επαγγελματική έκθεση ενός εμπειρογνώμονα.

29 Προκαταρκτικά, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι υφίσταται διαφωνία μεταξύ των διαδίκων της κύριας δίκης επί του ζητήματος αν οι όροι «τιμή» και «κόστος», που χρησιμοποιήθηκαν στον φάκελο του διαγωνισμού, παραπέμπουν στη συνολική τιμή της προσφοράς ή το τελικό κόστος της συμβάσεως. Συναφώς, το High Court περιορίστηκε στη διαπίστωση ότι οι όροι «τιμή» και «κόστος» χρησιμοποιήθηκαν αδιακρίτως.

30 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι, στο πλαίσιο διαδικασίας δυνάμει του άρθρου 234 ΕΚ, το Δικαστήριο δεν μπορεί να επιλύσει διαφορά σχετική με την ερμηνεία των όρων που χρησιμοποιήθηκαν στον φάκελο ενός διαγωνισμού, ερμηνεία η οποία απόκειται στο εθνικό δικαστήριο.

31 Αντιθέτως, γίνεται δεκτό ότι οι απαιτήσεις του άρθρου 29, παράγραφοι 1 και 2, της τροποποιηθείσας οδηγίας 71/305 πρέπει να εξετασθούν υπό το φως του γεγονότος ότι η σύμβαση για την οποία γίνεται λόγος στην κύρια δίκη ανατέθηκε σε έναν προσφέροντα λαμβάνοντας υπόψη το ότι η προσφορά του, κατά τη γνώμη του εμπειρογνώμονα, ενδέχεται να εμφανίσει το χαμηλότερο τελικό κόστος.

32 Συναφώς, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι το Δικαστήριο έκρινε ότι ο συντονισμός σε κοινοτικό επίπεδο των διαδικασιών συνάψεως των δημοσίων συμβάσεων αποβλέπει στην εξάλειψη των εμποδίων στην ελεύθερη παροχή των υπηρεσιών και των εμπορευμάτων και, συνεπώς, στην προστασία των συμφερόντων των εγκατεστημένων σε κράτος μέλος επιχειρηματιών οι οποίοι επιθυμούν να παραδώσουν αγαθά ή να παράσχουν υπηρεσίες στις αναθέτουσες αρχές που είναι εγκατεστημένες σε άλλο κράτος μέλος (βλ., μεταξύ άλλων, απόφαση της 3ης Οκτωβρίου 2000, C-380/98, University of Cambridge, Συλλογή 2000, σ. I-8035, σκέψη 16).

33 Σύμφωνα με τον στόχο αυτόν, το καθήκον τηρήσεως της αρχής αυτής ανταποκρίνεται στην ουσία της τροποποιηθείσας οδηγίας 71/305 (απόφαση της 22ας Ιουνίου 1993, C-243/89, Επιτροπή κατά Δανίας, Συλλογή 1993, σ. I-3353, σκέψη 33).

34 Συγκεκριμένα, οι προσφέροντες πρέπει να τυγχάνουν ίσης μεταχειρίσεως τόσο κατά τον χρόνο που ετοιμάζουν τις προσφορές τους όσο και κατά τον χρόνο που αυτές αποτιμώνται από την αναθέτουσα αρχή (βλ., στο πνεύμα αυτό, απόφαση της 25ης Απριλίου 1996, C-87/94, Επιτροπή κατά Βελγίου, Συλλογή 1996, σ. I-2043, σκέψη 54).

35 Όσον αφορά τα κριτήρια τα οποία μπορούν να γίνουν δεκτά ως κριτήρια αναθέσεως μιας δημοσίας συμβάσεως στον υποβαλόντα την πλέον συμφέρουσα οικονομικώς προσφορά, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το άρθρο 29, παράγραφος 1, δεύτερη περίπτωση, της τροποποιηθείσας οδηγίας 71/305 δεν τα απαριθμεί περιοριστικά.

36 Επομένως, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν μεν να επιλέξουν τα κριτήρια αναθέσεως της συμβάσεως που προτίθενται να εφαρμόσουν, η επιλογή όμως αυτή δεν μπορεί να αναφέρεται παρά μόνο στα κριτήρια που αφορούν την εξακρίβωση της προσφοράς που είναι η πιο συμφέρουσα οικονομικά (απόφαση της 20ής Σεπτεμβρίου 1988, 31/87, Beentjes, Συλλογή 1988, σ. 4635, σκέψη 19).

37 Επιπλέον, θα ήταν ασυμβίβαστο με το άρθρο 29 της τροποποιηθείσας οδηγίας 71/305 ένα κριτήριο αναθέσεως το οποίο θα συνεπαγόταν την παροχή απεριόριστης ελευθερίας επιλογής στις αναθέτουσες αρχές για την ανάθεση της συγκεκριμένης συμβάσεως σε έναν προσφέροντα (προπαρατεθείσα απόφαση Beentjes, σκέψη 26).

38 Το γεγονός και μόνον ότι ένα κριτήριο αναθέσεως αναφέρεται σε στοιχείο το οποίο θα είναι επακριβώς γνωστό σε χρόνο μεταγενέστερο της αναθέσεως της συμβάσεως δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι παρέχει στην αναθέτουσα αρχή μια τέτοια απεριόριστη ελευθερία.

39 Πράγματι, το Δικαστήριο έκρινε ήδη ότι η ασφάλεια του εφοδιασμού μπορεί να περιληφθεί στα κριτήρια που λαμβάνονται υπόψη για τον προσδιορισμό της οικονομικά συμφερότερης προσφοράς (απόφαση της 28ης Μαρτίου 1995, C-324/93, Evans Medical και Macfarlan Smith, Συλλογή 1995, σ. I-563, σκέψη 44).

40 Πάντως, για να συμβιβάζεται με τις απαιτήσεις της ίσης μεταχειρίσεως των προσφερόντων η χρησιμοποίηση ενός τέτοιου κριτηρίου, πρέπει, πρώτον, όπως προβλέπει εξάλλου το άρθρο 29, παράγραφος 2, της τροποποιηθείσας οδηγίας 71/305, αυτό να μνημονεύεται στη συγγραφή υποχρεώσεων ή στην προκήρυξη του διαγωνισμού.

41 Δεύτερον, η αρχή της ίσης μεταχειρίσεως συνεπάγεται την υποχρέωση διαφάνειας προκειμένου να καθίσταται δυνατή η εξακρίβωση της τηρήσεως της αρχής αυτής (βλ., κατ' αναλογία, απόφαση της 18ης Νοεμβρίου 1999, C-275/98, Unitron Scandinavia και 3-S, Συλλογή 1999, σ. I-8291, σκέψη 31).

42 Αυτό σημαίνει, ειδικότερα, ότι τα κριτήρια αναθέσεως πρέπει να διατυπώνονται, στη συγγραφή υποχρεώσεων ή στην προκήρυξη του διαγωνισμού, κατά τρόπο που να επιτρέπει σε όλους τους προσφέροντες οι οποίοι είναι καλώς πληροφορημένοι και επιμελείς να τα ερμηνεύουν κατά τον ίδιο τρόπο.

43 Αυτή η υποχρέωση διαφάνειας συνεπάγεται επίσης ότι η αναθέτουσα αρχή οφείλει να ακολουθεί την ίδια ερμηνεία των κριτηρίων αναθέσεως καθόλη τη διάρκεια της διαδικασίας (βλ., στο πνεύμα αυτό, προπαρατεθείσα απόφαση Επιτροπή κατά Βελγίου, σκέψεις 88 και 89).

44 Τέλος, κατά την αξιολόγηση των προσφορών, τα κριτήρια αναθέσεως πρέπει να εφαρμόζονται κατά τρόπο αντικειμενικό και ενιαίο για όλους τους προσφέροντες. Το γεγονός ότι η αναθέτουσα αρχή ζητεί τη γνώμη ενός εμπειρογνώμονα προς αποτίμηση ενός στοιχείου το οποίο θα είναι γνωστό με ακρίβεια μόνο στο μέλλον μπορεί κατ' αρχήν να διασφαλίσει την τήρηση της προϋποθέσεως αυτής.

45 Ενόψει των προεκτεθέντων, στο προδικαστικό ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι στο άρθρο 29, παράγραφοι 1 και 2, της τροποποιηθείσας οδηγίας 71/305 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι παρέχει τη δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή, η οποία επέλεξε την ανάθεση της συμβάσεως με βάση την πλέον συμφέρουν οικονομικώς προσφορά, να την αναθέσει στον προσφέροντα ο οποίος υπέβαλε την προσφορά κατά την οποία το τελικό κόστος της συμβάσεως ενδέχεται να είναι το μικρότερο σύμφωνα με την επαγγελματική έκθεση ενός εμπειρογνώμονα υπό τον όρο ότι γίνεται σεβαστή η ίση μεταχείριση των προσφερόντων, πράγμα που προϋποθέτει ότι η διαφάνεια και η αντικειμενικότητα της διαδικασίας διασφαλίζονται και ειδικότερα ότι:

— αυτό το κριτήριο αναθέσεως της συμβάσεως μνημονεύεται ρητά στην προκήρυξη του διαγωνισμού ή στη συγγραφή υποχρεώσεων, και

— η επαγγελματική έκθεση βασίζεται, για όλα τα ουσιώδη σημεία, σε αντικειμενεικούς παράγοντες οι οποίοι θεωρούνται, σύμφωνα με τους κανόνες της επιστήμης, ως ασκούντες επιρροή και είναι πρόσφοροι για την πραγματοποιηθείσα αξιολόγηση.

Επί των δικαστικών εξόδων

46 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Ιρλανδική, η Γαλλική και η Αυστριακή Κυβέρνηση, καθώς και η Επιτροπή, που υπέβαλαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η παρούσα διαδικασία έχει ως προς τους διαδίκους της κύριας δίκης τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (πέμπτο τμήμα),

κρίνοντας επί του ερωτήματος που του υπέβαλε με διάταξη της 30ής Ιουλίου 1999 το Supreme Court, αποφαίνεται:

Το άρθρο 29, παράγραφοι 1 και 2, της οδηγίας 71/305/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 26ης Ιουλίου 1971, περί συντονισμού των διαδικασιών για τη σύναψη συμβάσεων δημοσίων έργων, όπως τροποποιήθηκε με την οδηγία 89/440/ΕΟΚ του Συμβου-

λίου, της 18ης Ιουλίου 1989, πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι παρέχει τη δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή, η οποία επέλεξε την ανάθεση της συμβάσεως με βάση την πλέον συμφέρουσα οικονομικώς προσφορά, να την αναθέσει στον προσφέροντα ο οποίος υπέβαλε την προσφορά κατά την οποία το τελικό κόστος της συμβάσεως ενδέχεται να είναι το μικρότερο σύμφωνα με την επαγγελματική έκθεση ενός εμπειρογνώμονα υπό τον όρο ότι γίνεται σεβαστή η ίση μεταχείριση των προσφερόντων, πράγμα που προϋποθέτει ότι η διαφάνεια και η αντικειμενικότητα της διαδικασίας διασφαλίζονται και ειδικότερα ότι:

— **αυτό το κριτήριο αναθέσεως της συμβάσεως μνημονεύεται ρητά στην προκήρυξη του διαγωνισμού ή στη συγγραφή υποχρεώσεων, και**

— **η επαγγελματική έκθεση βασίζεται, για όλα τα ουσιώδη σημεία, σε αντικειμενικούς παράγοντες οι οποίοι θεωρούνται, σύμφωνα με τους κανόνες της επιστήμης, ως ασκούντες επιρροή και είναι πρόσφοροι για την πραγματοποιηθείσα αξιολόγηση.**

Jann La Pergola Sevón

Wathelet Timmermans

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 18 Οκτωβρίου 2001.

Ο Γραμματέας

R. Grass

Ο Πρόεδρος του πέμπτου τμήματος

P. Jann